

VEDECKÁ KONFERENCIA

KULTÚRNE DEDIČSTVO 2020: KULTÚRNA PAMÄŤ AKO VÝZVA VO VZDELÁVANÍ

Kultúrna pamäť a identita

Prof. PhDr. Viera Gažová, CSc.

Abstrakt: Téma pamäte zaujíma dnes v diskurze humanitných vied významné miesto. Pritahuje pozornosť historikov, kulturológov, antropológov, sociológov, psychologov, pedagógov, ale napríklad i biológov, resp. neurobiológov. Príspevok tematizuje niektoré z relevantných koncepcií pamäte (Halbwachs, Assmannovci, Nora, Balandier a i.). K najfrekvencovanejším otázkam patria tie, ktoré prezentoval už v 80. rokoch minulého storočia Jan Assmann: Ako si spoločnosť pamätá? Akú úlohu hrá pamäť pri budovaní kultúrnej identity?

Kompresia času a priestoru výrazne ovplyvňuje život spoločnosti aj indivídua, a tým i kreovanie, modelovanie a štruktúrovanie kultúrnej identity. Hoci pojem identity doslova predznamenáva určitú stálosť – súčasnosť poukazuje práve na jej dynamiku a mnohvrstevné, stále sa meniace okolnosti jej formovania. Kultúrna identita preto prechádza neustálym redefinovaním, čo znamená, že môže byť predmetom častých zmien. Túto premenlivosť charakterizuje i vymedzenie, ktoré chápe identitu ako „pamäť v akcii“. S reflexiou uvádzaných tém/problémov súvisí i kultúrna diagnostika, ktorá hľadá možné riešenia najmä prostredníctvom enkulturačných praktík ako súčasť kultúrnej výchovy a vzdelávania.

Kľúčové slová: kolektívna a kultúrna pamäť – história – priestor – identita – zabúdanie – politika pamäte – kultúrna pedagogika.